

A kisközösségi rádiózás Magyarországon

A magyar médiarendszeren belül a harmadik típusú, vagy más néven a szabad rádiók egy speciális „fajtájaként” tartják számon a kisközösségi rádiókat. Míg a szabad vagy „free radio” elnevezés a médium politikai és gazdasági függetlenségére utal, a harmadik típusúval a hagyományos duális, „kereskedelmi/közszolgálati” rendszertől való különállást jelzik. Egy találó brit meghatározás szerint a közösségi rádiók feladata nem más, mint: „give voice to the voiceless”, azaz hangot adni a hangtalanoknak, vagyis az artikuláció lehetőségét felkínálni a társadalom azon csoportjainak, amelyeknek a véleménye a közszolgálati és kereskedelmi médiából esetleg kiszorul.

Általános, s talán nem túl általánosító vélemény, hogy a fogyasztásra összpontosító média – szerepéből adódóan – elsősorban nem a társadalmi problémák elemzésének ad teret. A diskurzus hiánya növeli a „demokratikus deficitet”, a közömbösséget, nemcsak a politikai, hanem a civil szféra területén is. Ezért a civil társadalomnak a gazdasági-politikai szféra dominanciája miatt minden olyan lehetőséget meg kell ragadnia, ami céljai elérésében hasznos eszköz lehet. Az új kommunikációs eszközök, az információs társadalom nyújtotta új stratégiák mellett egy régi, de már bizonyított eszköz lehet a rádiózás.

A rádiózó kisközösségek valójában az „uralommentes kommunikáció terét” valósíthatják meg, megteremthetik egy olyan társadalom modelljét, amelyben a diskurzus és a nyilvánosság mindenki számára adott. Ezen a funkción keresztül a közösségi rádiók jelentősen hozzájárulhatnak a szabad véleménynyilvánítás spektrumának kiszélesítéséhez, a nézőpontok sokszínűségének megjelenítéséhez és a civil társadalom megerősödéséhez. Így a létjogosultságuk és a demokratizálódás folyamatára gyakorolt pozitív szerepük megkérdőjelezhetetlen.

Az egész világon léteznek kisebb-nagyobb mértékben eltérő változataik, mint például Community Radio, Access Radio, Naerradio. Közös tulajdonságuk, hogy kicsi vagy regionális vételkörzetben sugároznak, önkéntes munkatársakkal dolgoznak a helyi hallgatóságnak, és mindezt nem nyereségérdekelt alapon.

Hazánkban az 1996. évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról megteremtette a legális feltételeit a harmadik típusú rádiózás meghonosításának. Kifejezetten a kisebb, speciális célközönség - legyen az egy intézmény, vagy egy jól körülhatárolt lakóközösség, kistélepülés – igényeit szolgálják a kisközösségi rádiók azokon a területeken, amelyeken egy helyi rádió nem

működhetne gazdaságosan. Bár a pályázatási rendszer 2002 óta működik (ORTT 1218/2002. (VII. 23.) számú határozat), eddig mindössze pár tucat rádió kezdhette meg az adását az egész országban. Az adók száma évről évre gyarapodik, de figyelembe kell vennünk, hogy voltak korábban alapított rádiók, amelyek ezzel a formával élve legalizálták a működésüket.

Kisközösségi, kisközösségivé vált rádiók alapításának éve (N=21)

1992	5%
1994	5%
2002	9%
2003	5%
2004	36%
2005	41%

A kutatás célja

A rádiók helyzetének mélyreható megismerésén keresztül szeretnénk mindazon problémákat és nehézségeket feltárni, amelyekkel a működés során a munkatársaknak szembe kell nézniük, és amelyek esetleg akadályozhatják a kisközösségi rádiózás hazai elterjedését, illetve a lényegi funkciók betöltése szempontjából gátlón hathatnak. Ezen információk birtokában végül mód nyílhat javaslatokat tenni egy hatékony támogatási rendszer kidolgozására.

A kutatás módszere

A felmérés elsődleges célja az volt, hogy a kisközösségi rádiókat kérdőívek és mélyinterjúk segítségével részletesen feltérképezzük, és működésükről, problémáikról átfogó képet kapjunk. Különös tekintettel a keletkezésükre, az alapítók motivációjára, a rádiók felépítésére, a munkatársak számára és végzettségére, szakmai jártasságára, a finanszírozás módjára, a rendelkezésre álló technikára, a programstruktúrára, a szöveg-zene arány meghatározására, bizonyos témaprioritások előfordulására, a szelekció módjára, a más rádiókkal való együttműködésre, a műsorok átvételére, a közönség ismertségére és összetételére, a hallgatókkal való kapcsolattartásra, a hozzáférés és participáció lehetőségeire, valamint a közösségi rádiózás jövőjére.

Az ORTT 2005 végi - 34 kisközösségi rádiót tartalmazó - nyilvántartása alapján postázott kérdőívek kétharmada érkezett vissza kitöltve, tehát az így nyert adatok reprezentatívnak tekinthetők. A kérdőívek által megállapítható trendek mellett a rádiósok számára legjelentősebb problémacsoportokat mélyinterjúk segítségével elemeztük. Tanulmányunkban kizárólag az így

kapott információkra támaszkodtunk, még azokban az esetekben is, amikor azok eltéréseket mutattak a „hivatalos”, a pályázatokban, vagy a műsorszolgáltatási szerződésekben található adatokhoz képest. (A kérdőívet és a válaszadók listáját a Melléklet tartalmazza.)

A rádiós közösségek megbeszélésein leggyakrabban felvetődő témák/problémák (N=21)

Pénzhiány	76%
Munkamegosztással kapcsolatos problémák	57%
Munkatársak hiánya	52%
Műsorok minősége	48%
Időhiány	29%
Belső viták, szakmai különbségek	19%
Vételi lehetőség korlátozottsága	5%
Műszaki fejlesztések hiánya	5%

A megkérdezettek között volt pályáztatási procedúra alatt álló (Rádió Kistarcsa) és már frekvenciát nyert, de a sugárzást még meg nem kezdő szervezet (Origó Rádió). Interjú készült magukat „sikeresnek” mondó, vagy küzdelmesen, de működő rádiókkal (Remete Rádió, ZsebRádió, Zöld Rádió). Beszélgettünk egy szakközépiskolában működő adó vezetőjével (Cool Fm) és végül a kalózádióként évtizedes múltra visszatekintő, de kisközösségi rádióvá vált Sirius Rádió csapatával is.

Kisközösségi rádiók a civil társadalomban

A kisközösségi rádiók alapítói és működtetői - a médium sajátosságaiból adódóan - szorosan kapcsolódnak a civil társadalomhoz. Az ilyen társadalmi csoportok, kisebbségek, lakóhelyi közösségek önmagukat civil szervezetként, civil szervezeten keresztül próbálják képviselni, és egyben biztosítani maguk számára a kommunikáció lehetőségét. A rádiók túlnyomó többsége alapítványhoz, egyesülethez köthető. A mélyinterjúk között több olyan – egyébként a civil szférában aktívan részt vállaló - magánszemély által alapított rádió is szerepelt, amelyek működtetésének egyesületi formába történő átalakítása folyamatban volt. Az indok minden esetben a forrásbővítés – többek között a Műsorszolgáltatási Alap pályázataiban való részvétel lehetősége -, valamint a participáció növelése volt.

A társasági forma, amelyben a rádió működik (N=22)

Közalapítvány, egyesület	55%
Alapítvány	14%
Magánszemély	27%
Betéti társaság	5%

A közösségi, kisközösségi rádiók sikere illetve sikertelensége szorosan összefügg a magyarországi civil szféra helyzetével, nemcsak funkcióik, de problémáik is - alulfinanszírozottság, participáció hiánya – jellemzően a hazai civil társadalom gondjai egyben. Az elmúlt 15 évben lezajlott gazdasági és politikai változások, összekapcsolódva az információs társadalomba való átmenettel, pozitív hatást gyakoroltak erre a szférára - az állami dominancia, az alárendeltség csökkenése -, a teljes függetlenség azonban még várat magára.

A rádió alapításának indoka, motivációja, a műsorszolgáltatás célja (N=22)

Kulturális célt vállaló műsorszolgáltatás	64%
A vételkörzetben élő hallgatók tájékozási, kulturális, állampolgári szükségleteit, igényeit szolgáló műsorszolgáltatás	50%
Lakóhelyi közösség fórumaként működő műsorszolgáltatás	50%
Helyi társadalom értékeinek megőrzését elősegítő műsorszolgáltatás	45%
Korosztályi célcsoport igényeit kielégítő műsorszolgáltatás	45%
Oktatási intézmény, iskolai közösség fórumaként működő műsorszolgáltatás	23%
Intézményi közösség fórumaként működő műsorszolgáltatás	18%
Szubkulturális közösség igényeit kielégítő műsorszolgáltatás	14%
Hátrányos helyzetűeknek szóló műsorszolgáltatás	14%
Nemzeti és etnikai kisebbségeknek szóló műsorszolgáltatás	9%
Egyéb	9%

A bizonytalan finanszírozás maga után vonhatja a politikai és gazdasági függőséget, amelynek szükségszerű következménye a civil szféra alacsony presztízse és súlytalansága. A helyi közösségekbe való beágyazódás rendkívül gyenge, a civil szervezetek és a kisközösségi rádiók nagy részénél a megalakulásukat kísérő lelkesedés hamarosan alábbhagy, a participáció mértéke csökken, és a szervezet továbbélése csak egyetlen vagy néhány személyen múlik.

A mélyinterjúkban megkérdezettek többsége a szervezetet, vagyis a kisközösségi rádiót egyedül a hátán cipelő vezetőről vagy „*egyemberes egyesület*”-ről számolt be. A nyilatkozók szerint a lakóhelyi közösségek rendezvényein és akcióin ugyanaz a szűk csoport vesz részt, és bár a passzív többségnek is vannak „*jó ötletei*”, a megvalósításra, a következetes munkára már nincs sem idejük, sem energiájuk. Azonban az egyetlen aktív tagot felmutató egyesület és közösségi rádió is képes a főként személyes kapcsolatokon alapuló, és ezeken keresztül sok szálon való kötődést biztosító hálózatok működtetésére. A mélyinterjúkban az e témában nyilatkozó, rengeteget dolgozó rádiósok változatos kapcsolatrendszeréről számoltak be a családsegítők, környezetvédők, egyházi segélyszervezetek, kulturális egyesületek, egészségmegőrző társaságok,

helyi kórusok, drog rehabilitációs központok és a nagycsaládosok szintén „egyemberes” egyesületei között.

A pesszimista beszámolók mellett előfordultak pozitív esetek is. A jó beágyazottságú, hosszú évek óta sikeresen működő civil szervezetek számára például a közösségfejlesztői szándékkal elindult rádiózás - a várakozásokkal ellentétben - pozitív hozadékkal járt. A közösség jelentős mértékben gyarapodott új tagokkal, vagy új egyesületi partnerséget hozott létre. Előfordult, hogy a rádiózást melléktevékenységként a saját egyesületük és partnereik kohéziójának növelésére kívánták felhasználni, hogy az egyfajta kommunikációs csatornaként a civil szféra szereplői és a lakóközösség között működjön.

A civil szervezetek, valamint az állampolgárok aktivitásának növelése - a saját súlytalanságukkal és alacsony presztízsükkel szembeni törekvésként - rendkívül hangsúlyosan jelentek meg a mélyinterjúkban. A „*média ne csupán a hatalmasságok játéka legyen*”, „*a kis ember is részt kell, hogy vegyen a döntésekben*”, „*küldetésünk, hogy megmozgassuk az embereket*”, „*harcoljunk a közömbösség ellen*” - pontosan jellemzik a rádiósok többségének beállítottságát. A beszámolók szerint az emberek nem hisznek abban – még helyi szinten sem –, hogy befolyásolhatják a számukra fontos döntéseket. Az egyik rádiós szerint azonban, ha a médiumuk segítségével nyomatékosítanák a problémákat - teljesítve a küldetésüket - és kritikusak lennének a közélettel, elkerülhetetlenné válna az összeütközés a helyi politikával. Az egyik civil szervezetnél például úgy született meg a rádió alapításának gondolata, hogy az önkormányzat képviselő-testülete mellőzte a munkájukat, figyelmen kívül hagyta a javaslataikat, a részletesen kidolgozott ötleteiket (pl. a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése) „*lesöpörték az asztalról*”. A tehetetlenség érzése után felmerült az önkormányzati ülések közvetítésének lehetősége a lakóközösség számára, így kezdtek bele a rádió létrehozásába. A nyilvánosság lehetőségének megteremtésén túl a kisközösségi rádiók azt ki is kényszeríthetik. Egy másik példa azt mutatja, hogy amikor az érdemi vitákról szóló bizottsági ülések hanganyagát nem, csak a képviselő-testületi ülés „*szavazási procedúrává redukált*” anyagát bocsátották a rendelkezésükre, akkor a kisközösségi rádió vezetője az állampolgári jogok országgyűlési biztosához fordult panaszával.

Volt olyan rádiós is, aki saját súlytalanságának elismerésével nyugtázta, hogy a helyi közélet prominensei nem fogadják el a meghívását és nem szánnak időt egyetlen interjúra sem. Presztízsük növelését a hallgatottság bővítésében látták, ezért az adásidejük kiterjesztése mellett

döntöttek. Tisztában vannak vele, hogy munkájuknak csak hosszú távon lesz eredménye, de mint mondták, „*addig ki kell bírni*”, „*túl kell élni*”, „*folytatni kell a szélmalomharcot*”, megemlítve, hogy „*van öröm is*” a kisközösségi rádiózásban.

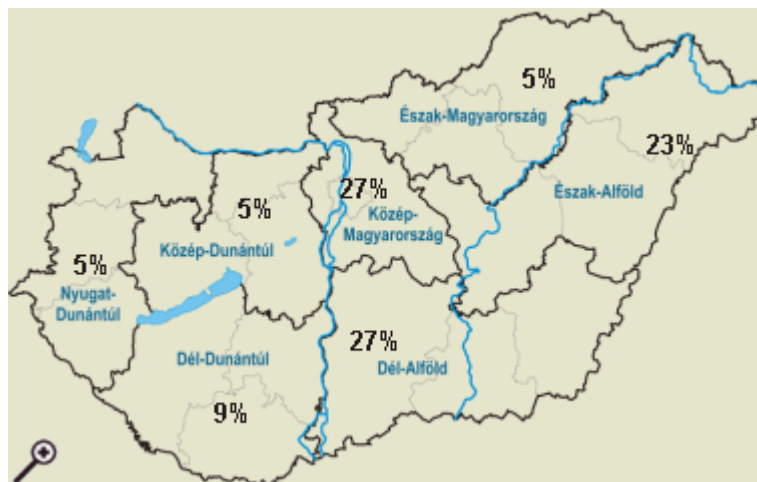
Összegezve tehát elmondható, hogy a rádiósok a médium segítségével szeretnék nyomatékosítani a közösségük problémáit, vállalva az esetleges konfrontációkat a helyi közélettel, annak tudatában is, hogy anyagi támogatásuk részben tőlük függ. A településeken, településrészekben - nagyságtól függően - elérhető hallgatók száma lehetővé teszi számukra a nyilvánosság ezen fokát. (A vételkörzet nagyságát befolyásoló műszaki problémákról később lesz szó.)

A potenciális hallgatóság száma (N=20)

0-500	10%
500-2500	35%
2500-10.000	25%
10.000-25.000	10%
25.000-50.000	15%
50.000-	5%

A kisközösségi rádiók régiók szerinti megoszlása arra hívja fel a figyelmet, hogy a civil szférát képviselő médiumok jellemző módon nem az ország legfejlettebb területein jöttek létre. Az igény a megszólalásra, a kommunikációra ott tűnik a legnagyobbak, ahol a gazdasági problémákból fakadó szociális és kulturális hiányosságok a legjelentősebbek.

A kisközösségi rádiók régiók szerinti megoszlása (2005. december)

Finanszírozás

A kisközösségi rádiózás lényegéhez tartozik, hogy a létrehozásukhoz és az elindulásukhoz nélkülözhetetlen műszaki berendezések bekerülési összegének olyan alacsonynak kell lennie, hogy a közösség számára a megvalósítás reális legyen. Az alapításhoz szükséges pénzmennyiség nagysága függ a leendő rádiósok igényeitől vagy a már rendelkezésre álló berendezésektől, de a műsorszórás elindításához szükséges tőke a válaszadók felénél még így sem érte el a másfél millió forintot. Igaz, a mélyinterjúk során az is kiderült, hogy az alapításhoz szükséges összeg előteremtése nem okozott nagy problémát.

A rádió elindításához szükséges összeg (N=21)

500.000 Ft alatt	24%
500.000-1.500.000 Ft között	33%
1.500.000-5.000.000 Ft között	33%
5.000.000 Ft felett	10%

Az elinduláshoz szükséges pénz előteremtése után – amelyben sokat segít a kezdeti lelkesedés – azonban a működéshez szükséges források felkutatása - amely az induló tőkénél jelentősebb összeget tesz ki éves szinten - jóval bonyolultabb feladat.

A rádiók éves költségvetése (N=21)

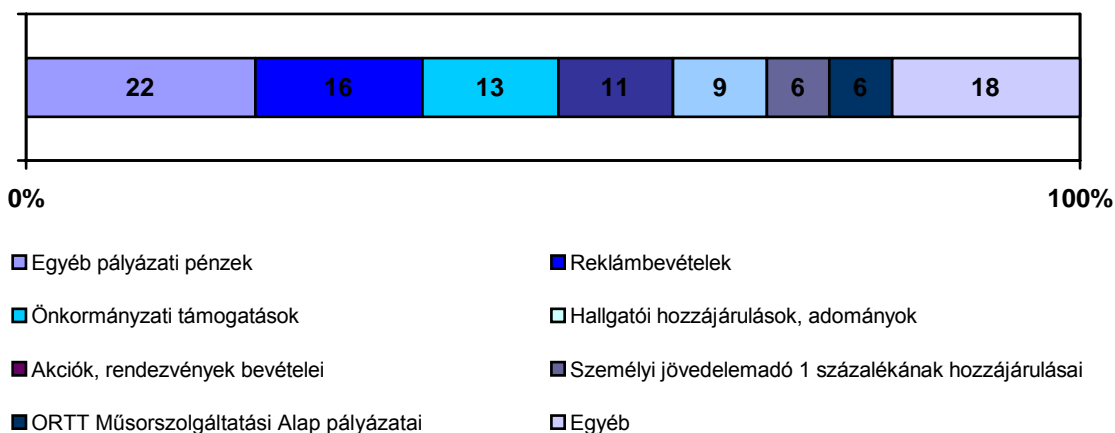
500.000 Ft alatt	24%
500.000-1.500.000 Ft között	29%
1.500.000-5.000.000 Ft között	38%
5.000.000 Ft felett	10%

Az anyagi források folyamatos biztosítása általában a legnagyobb kihívás elé állítja a kisközösségi rádiókat. Így jellemző módon rendkívüli találékonysággal igyekeznek megragadni azokat a lehetőségeket, amelyek valamilyen bevételt jelenthetnek. Bár a reklámozás a nemzetközi gyakorlattól eltérően a honi szabályozás szerint megengedett, a rádiók kevésbé élnek ezzel a lehetőséggel. Kisebbrészük tehát, mintánk szerint egyötödük - önmeghatározásuk részeként - egyáltalán nem is szándékozik reklámot közzétenni a műsoraiban, míg a többiek a reklámozók teljes illetve részleges hiányáról panaszkodtak.

A reklámok előfordulását illetően a leginkább jellemző (N=21)

A reklámok aránya jóval a megengedett kvóta alatt marad	57%
Eddig nem sikerült reklámozót találni	24%
A rádiónak nem áll szándékában reklámot sugározni	19%

A kisközösségi rádiók költségvetésében szereplő finanszírozási formák említéseinek aránya (N=22)

A visszaküldött kérdőívek tanúsága szerint a reklámbevételek csupán kilenc rádió finanszírozásában játszanak több-kevesebb szerepet, a többieknek más forrásból kell előteremteniük a működéshez szükséges anyagi fedezetet. A reklámot közzetevők közül háromnál a hirdetések által szerzett bevételek az éves költségvetés öt, illetve kevesebb mint öt százalékát teszik ki, további egyharmaduknál pedig tíz százalékot ér el ez a hányad. Bár egyiküknél a reklámbevétel az éves költségvetés teljes egészét, azaz 100 százalékát adja, az adó (Pusztai Rádió) távolról sem tudja kihasználni az engedélyezett reklámidő-keretet. Egy esetben a szponzoráció játszik igen jelentős szerepet, a rádió (Vértes Rádió) éves büdzséjének 80 százalékát teszi ki. Általánosságban jellemző, hogy az adók igyekeznek a finanszírozási lehetőségek igen széles spektrumára támaszkodni. Mindössze négy médiumnál fordul elő, hogy csupán egy bevételi forrásra alapoznak. A reklám kapcsán már említett rádió mellett ilyen a kizárólag adományokból gazdálkodó Sirius Rádió, valamint két iskolai műhely, a budapesti Cool FM és a szombathelyi Berzsenyi Rádió. Ez utóbbiaknál a reklámbevételek helyett a műsorszolgáltatók szponzorációra illetve adományokra támaszkodnak, vagy költségvetésüknek egészét a fenntartó oktatási intézmény biztosítja.

Az egyik leggyakoribb pénzszerzési lehetőséget a civil szféra számára kiírt pályázatok jelentik. A kérdőívet visszaküldők több mint fele él eredményesen ezzel a módszerrel. Az ily módon befolyt összegek rendkívül széles skálán mozognak, van, ahol az éves költségvetés mindössze kilenc százalékát, máshol viszont 95 százalékát teszik ki. Ugyanakkor jóval ritkábban jelenik meg bevételként az ORTT pályázatain elnyert támogatás. Mindössze három adó jelezte,

hogy költségvetése igen jelentékeny részét - Diák Rádió: 45%, Fúzió Rádió: 60%, Remete Rádió: 66% - onnan szerzi be.

Az önkormányzatoktól kapott támogatások bizonyultak a harmadik leggyakoribb bevételi forrásnak, a megkérdezettek egyharmada él ezzel a lehetőséggel. Az összegek nagyságáról elmondható, hogy megközelítőleg az éves költségvetés 5-15 százalékát fedezik ilyen módon, egy esetben azonban ennek mértéke eléri az 50 százalékot is. Az önkormányzati támogatások kapcsán ki kell hangsúlyozni, hogy a műsorkészítők egy jelentős része fenntartással kezeli ezt a lehetőséget, aminek oka nem csak a függetlenség védelme, hanem a helyi közéleti, politikai és személyes konfliktusok megelőzése. A mélyinterjúk szerint minden rádiónak más és más minőségű kapcsolata van a helyi önkormányzattal, így vannak olyanok is, akik függetlenségüket féltve nem is szeretnék anyagi támogatásban részesülni.

Bár elterjedtségét tekintve kevésbé gyakori, azonban mindenképpen érdemes megemlíteni a bevételek egy igen sajátos formáját, a hallgatói támogatást. Ezek az adományok vagy hozzájárulások a rádió törzsközönségének alkalmi, esetleg rendszeres befizetéseiből származnak, amely lényegét tekintve a közszolgálati média finanszírozására emlékeztet. A mintában szereplő rádiók közül csupán hatan használnak fel ilyen típusú hallgatói pénzeket, s ezek jelentősége a költségvetés szempontjából nagyon változó: míg a Tisza Rádiónál csupán öt százaléknyi, addig a Pusztai Rádiónál eléri a 34 százalékot, de a Sirius Rádió már teljes egészében ebből a forrásból fedezi a működését. Ugyancsak az adók kasszáját gyarapíthatják a rádiók által szervezett különböző akciók és rendezvények bevételei, amelyek nagyságukat tekintve akár az éves költségvetés egynegyedét is elérhetik.

Nagy múltú civil szervezetek, rutinos pályázók számára elsőrangú forrásnak számítanak az ORTT Műsorszolgáltatási Alap pályázatai, ők professzionálisan élnek is a lehetőséggel. Az ilyen, több lábon álló, nem csak a rádiózás céljából alakult civil szervezetek - pénzeszközök átcsoportosításával - amúgy is képesek túlélni a kisebb pénzügyi megrázkódtatásokat.

Az Alaptól nyerhető támogatások (rezsi, műsorszórás korszerűsítése, műsorszámok támogatása) jelenthetnék a kisközösségi rádiózás egyik legfontosabb anyagi bázisát. A kicsi, önkéntesek munkájára építő szervezetek azonban bonyolultnak, költségesnek és időigényesnek tartják a pályázatokat. Meg kell említenünk, hogy a mélyinterjúk tanúsága szerint néhány rádiós teljesen képzetlen a mára alapkövetelménynek és önálló tevékenységnek számító pályázatírói mesterségben.

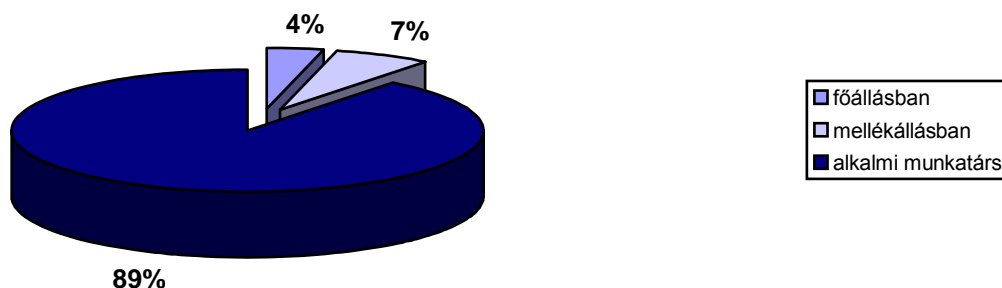
A finanszírozás lehetőségeinek elemzésekor figyelembe kell venni a műsorszolgáltatók e szempontból jelentősen eltérő, a középiskolákban és felsőoktatási intézményekben működő csoportját, amelynek tagjai sok közösségi rádió által irigyelt helyzetben vannak. Van olyan középiskola, amely nemcsak stúdióval, de oktatási célú adóberendezéssel is rendelkezett, mielőtt a rádiózás ötlete megszületett. Az egyetemeket és főiskolákat a tanterv részeként „kötelezően” látogató kommunikáció szakos munkatársak miatt, valamint a teljes mértékben az intézményre háruló rezsiköltség miatt irigylik társaik. A kisebb civil szervezetek számára nagy anyagi megterheléssel járó műszaki eszközök beszerzése szintén eltöpreml egy több száz, több ezer fős oktatási intézmény büdzsében – ugyanúgy, mint az erősen vitatott Artisjus- és a Mahasz-díjak.

A kisközösségi rádiók munkatársai és a munkamegosztás

A (kis)közösségi rádiózás önmeghatározásának elengedhetetlen része az önkéntesség hangsúlyozása. Az alapítás időszakában lévő közösségek „idealista módon” lelkesedésből, szabadidejüket feláldozva, kedvtelésüket kielégítő tevékenységnek tervezik a rádiózást.

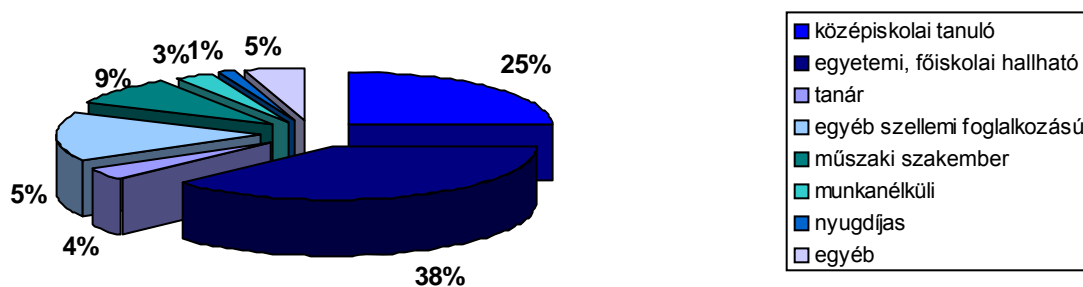
A rádiók többsége egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben foglalkoztat fizetett alkalmazottat. A kérdőívet visszaküldő rádiók 55 százalékánál nincs fizetett státusz, s további 32 százalékuknál mindössze egy-két munkatárs kap havi jövedelmet. Leginkább az oktatási intézmények azok, amelyek megengedhetik maguknak a fizetett alkalmazottakat. A Diák Rádió esetében öt, a Méliusz Rádió esetében nyolc pozíciót töltenek így be. Értelemszerűen a fizetésekre elköltött összeg is náluk a legmagasabb. Ugyanakkor a munkatársak átlagos keresete nagyon különbözően alakul, 31.000 Ft-tól 155.000 Ft-ig terjed havi szinten.

A kisközösségi rádiósok munkaviszonya (N=22)

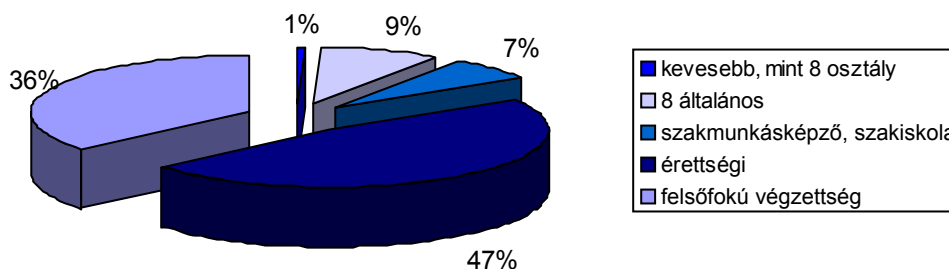

Ahogy a fenti diagram mutatja, a rádiósok között elenyésző a fő- és mellékállásban dolgozók aránya, de amint az a lenti ábrákból is kitűnik, az önkéntesek túlnyomó többsége diák. A mélyinterjúkból kiderült, amire a civil szféra képviselői gyakran hívják fel a figyelmet, hogy az aktív népesség körében elhanyagolható azoknak az aránya, akik számára anyagi hátterük megengedhetné a részvételt a közösségi és önkéntes projekteken. A kisközösségi rádiózás humán erőforrása elsősorban az egyetemi hallgatók és a középiskolai tanulók.

A kisközösségi rádiók munkatársainak hivatása (N=22)

A kisközösségi rádiók munkatársainak végzettsége (N=22)

Az oktatási intézmények rádióit is figyelembe véve, a kisközösségi rádiósok körében a munkamegosztás két alapvető módja különböztethető meg. A már említett „egyemberes egyesületek” esetében a feladatkörök halmozása a jellemző. Az alapító egyben műsorkészítő, forrásfelkutató, pályázatíró, felelős- és főszerkesztő, technikus, önkéntes koordinátor, képzési felelős és állandó helyettesítője a „megbízhatatlan” önkénteseknek. Közöttük általános vélekedés a valódi felelősség- és munkamegosztás igénye, törekvés valamiféle önkiszolgáló és automatizált rendszer kialakítására.

A jól és hatékonyan működő rádióknál koordinálják, felosztják a műsorszerkezetet vagy a műsorsávokat az önkéntes és az alkalmi munkatársak között. Lemorzsolódás természetesen itt is előfordul, de a stabil törzsgárda miatt a közösség állandó utánpótlást biztosít.

A kérdőívek alapján megállapítható, hogy a rádiósok nagy része hetente-kéthetente tart szerkesztőségi üléseket és megbeszéléseket. Meghökkenítő azonban, hogy ezeken a találkozókön az esetek túlnyomó többségében csak a műsorkészítők egy szűk csoportja vesz részt, a teljes munkatársi kör számára csak nagyon kis mértékben nyitottak, a hallgatók részvételének lehetősége pedig elenyésző. A mélyinterjúk természetesen igazolták, hogy a rendszeres megbeszélések erősítik a stábot, a műsorkészítés, a feladatkörök felosztása szervezettebben, megbízhatóbban, gördülékenyebben zajlik ezekben az esetekben.

A szerkesztőségi ülések, megbeszélések gyakorisága (N=22)

Hetente többször	14%
Hetente-kéthetente	68%
Havonta	5%
Ritkábban, mint havonta	9%
Nincsenek	5%

A szerkesztőségi ülések, megbeszélések résztvevői (N=21)

Csak a szűk műsorkészítői kör részvételével zajlik	81%
Minden munkatárs számára nyitott	14%
A hallgatók részvétele is lehetséges	5%

Érdeemes három konkrét példán szemléltetni, hogyan szervezik meg a jól működő rádiók a feladatok és az önkéntesek koordinációját.

Egy dél-magyarországi nagyváros kisközösségi rádiójában a felelős szerkesztő mellett félállásban két munkatárs dolgozik, akik szerkesztő, önkéntes szervező, adatbázis kezelő, stúdiós feladatköröket látnak el. Ők felváltva a napi négy órás adásidőért felelősek. A felelős szerkesztő, az adó vezetője nagyrészt a forrásfelkutatással és a pályázatírással, valamint az NHH-val való „együttműködésen” dolgozik. Az évtizedes múltú visszatekintő civil szervezeten belül létrejött „rádió előtt sorban állnak az önkéntes műsorkészítők”. A legnehezebb, a legidőigényesebb feladatuknak a vételkörzet híreinek összegyűjtését tartják.

A budapesti középiskola rádiója „nem a klasszikus iskolarádió” – ha ez a fogalom egyáltalán összeegyeztethető a kisközösségi rádiózással. A diákok délelőtt tanulnak, és délután sem hallgathatják a rádiót, hiszen túlnyomó többségük nem a környéken lakik. Az iskola főállású

szabadidő szervezője egy személyben mindenért felelős vezetője az adónak. Tanárok egyáltalán nem, csak volt és jelenlegi diákok - néhány lelkes külsőssel kiegészülve - készítik a műsorokat. A vezető heti egy alkalomra osztja be az önkéntes műsorkészítőjét, és amennyiben az egy alkalommal „igazolatlanul hiányzik”, megbízhatatlannak minősül, és búcsút vesznek tőle.

A rádiós közösséget alkotó 30 fős „mag” másfél év alatt állt össze egy pest megyei faluban. A vezető szerint a szűkebb közösség stabil humán erőforrást biztosít, a fluktuáció kicsi – *„kis falu, az emberek nehezen mondanak igent, nemet, de ezeket komolyan gondolják”*. A rádiót létrehozó közösséget 25 fővel növelte ez az új tevékenységi kör, ráadásul a partnereknek nevezhető helyi egyesületek tagjai is részt vesznek a műsorkészítésben. A munkát két koordinátor felügyeli, mivel véleményük szerint sem működne a rádió az alapstáb nélkül, sőt az általuk *„iszonyatosan bonyolult és munkaigényes pályázatírást önkéntesekkel lehetetlen lenne megoldani”*.

A rádiósok képzése

A közösségi rádiózás meghatározó vonásaként tartják számon, hogy az önkéntesek nem feltétlenül rendelkeznek kifogástalan szakmai tudással sem a műsorkészítés, sem az üzemeltetéssel összefüggő technikai ismeretek terén. Hiszen a cél megvalósításához ezek nem feltétlenül szükségesek.

Az interjúk azonban megerősítették azt az előzetes elképzelésünket, mely szerint a kisközösségi rádiósok többségének szüksége van vagy igényt tartana a professzionalizálódást lehetővé tevő tréningekre. Ezek fontosságát nem csak az alapszintű rádiós ismeretek elsajátítása terén, hanem a közösség fejlesztése miatt is hangsúlyozták. A kérdőívek tanúsága szerint a rádiósok háromnegyede részt is vett valamilyen tréningben.

A rádiók és közösségek – a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetén belüli lehetséges tagságon kívül is - személyes ismeretségeik, közös problémáik és elkötelezettségeik alapján egy kapcsolati háló részét képezik. Ez sok közös programot eredményez. A vendégeskedések és *„gyárlátogatások”* alkalmával a tapasztalatcsere mellett a *„elhivatottság”,* a *„tenni akarás”,* a csoportkohézió megerősítése kap szerepet, igaz, a kis szervezetek számára igen költséges utazások megnehezítik az ilyen találkozókra való részvételt.

Alakulóban lévő rádiók munkatársai természetesen szívesen vesznek részt képzéseken, de nagyban számíthatnak a *„testvérrádiótól”* kapott tanácsokra, segítségre. Hiszen szinte minden

megszólaltatott rádiós számára létezett egy olyan közösség, amire mint példaképre, mintára tekintett, és amely bábáskodott a megszületésénél.

Az egyik médium vezetője szerint a kisközösségi rádiózásban szükséges műsorkészítői ismeretek elsajátításához elegendő 24 óra, a képzés és rutin hiányát pótolja a személyes érdeklődés a téma iránt. Ennek ellenére ő is rendkívül fontosnak tartja a szervezett képzéseket, hiszen minden alkalommal újult erővel és nagyobb lelkesedéssel folytatják a munkát. A tréningek fontosságát jelzi, hogy egy közösségnél a pályázat benyújtásától az adás elindulásáig eltelt rendkívül hosszú időszakot – 2002. október-2004. november – a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezte által tartott képzések segítségével sikerült úgy átvészelni, hogy az induló csapat egyben maradt, a lelkesedésük nem tört meg, sőt a létszám is gyarapodott.

A SzaRáMaSzer-rel szemben kritikusan fellépett rádiós – tartózkodva az érdekvédelmi szervezet képzéseitől – képes volt pályázati úton olyan forrásokhoz jutni, amely lehetőséget adott a közössége továbbképzésére. A jelentősnek nevezhető összegből egy tréner tíz alkalommal tartott szervezetre szabott képzést a problémáikat „*beszélgetős*” módszerrel feldolgozó „*terapeuta*”-ként. A 30 fős műsorkészítő stábból azonban ezen csak 3-5 ember vett részt. Ők egyébként helyben – Budapest vonzaskörzetében - találtak médiaszakértőt és beszédfejlesztőt, akik heti két alkalommal foglalkoztak a stáb aktívabb tagjainak részvételével médiaelmélettel és riportkészítéssel.

Van olyan indulófélben lévő adó, ahol a vezető újságírói klub megalapításán dolgozik. Ennek a keretein belül képzelik el az önkéntesek felkészítését. Ebbe az „*önképző körbe*” már több, a helyi médiában dolgozó szakembert hívtak meg.

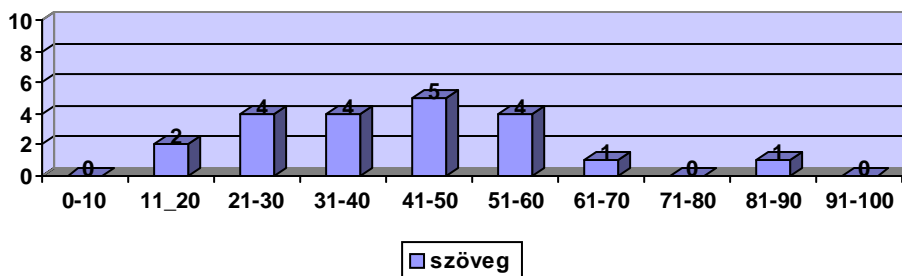
A műsorfolyam kitöltése, a műsorok stílusa

A mélyinterjúkban megkérdezettek közös problémája, hogy a beadott pályázat műsorgetervéhez ragaszkodni komoly kihívást jelent. A kezdő stáb felállása és az első adásnap között rendkívül sok idő telik el, mely egy önkéntesek munkáján alapuló civil szervezet számára reménytelené teszi a nem egyszer két évvel korábban készült műsorgeterv teljesítését. Nemcsak a trendek változnak meg időközben, hanem a lelkes, konkrét műsorgettervekkel rendelkező önkéntesek is lemorzsolódnak. Szerencsétlen helyzetet eredményez, hogy a sokszor médiatapasztalat híján lévő alapítók a fantáziájukra bízva, esetleg más kisközösségi rádió pályázatát mintaként használva fektessenek le olyan műsorstruktúrát, amelyet később szinte lehetetlen betartani.

A pályázatban meghatározott műsorstruktúra módosítása azonban – a hatósági adminisztráció hosszával nem számolva – egyszerű feladat. A kisközösségi rádiók által benyújtott kérelmekben foglaltak módosításához a Testület általában hozzájárul, sőt a kérelemnek megfelelően, elfogadja a szerződésmódosítást a műorszámok konkretizálásának elhagyásával az egyszerűség és a rugalmasság érdekében.

A kisközösségi rádiók adásideje ritkán éri el a napi 24 órát. A szakaszos adásidőt eltérő stratégiákkal határozzák meg a legnagyobb hallgatottság elérése érdekében. A rádiósok egy része a szakaszos adásidőnek tulajdonítja, hogy nincs hallgatói visszajelzés, nem alakult ki széles befogadói kör, csak a műsorkészítők és azok ismeretségi köre válik rádióhallgatóvá. A szakaszos adást a potenciális érdeklődő nem találja meg az éterben, a saját adásidőn kívül külföldi adó hallható. Ennek tulajdonítják az alacsony hallgatottságot, amelynek következménye véleményük, rádiójuk súlytalansága, ami miatt a meghívottak megengedhetik maguknak, hogy nem adnak interjút a lakókat érintő kérdésekben. A megoldást a 24 órás adásidőre való átállásban látják, vállalva a jóval több munkát, hiszen ebben az esetben a szerkesztett műsorok mennyiségének növekednie kell.

Szövegarány az adásidő százalékában (N=21)

A kérdőívek alapján megállapítható, hogy a legtöbb kisközösségi rádió „beszélgetős” adónak számít, igaz, nem mindenben tesznek eleget a műsorszolgáltatási szerződésükben foglaltaknak. A műsorszolgáltatóknak nincs korcsoportra jellemző nyelvezete. Ezek a tények – valamint a mélyinterjúkban elhangzott utalások – azt jelzik, hogy a minél nagyobb hallgatottság érdekében a vételkörzetükben élők minden rétegét szeretnék megszólítani.

A rádió nyelvezete (N=22)

Inkább laza, szleng	9%
Választékos, igényes	14%
Vegyes	77%

Meghatározó zenei stílussal a rádiók majdnem fele rendelkezik. Ezt a fajta elköteleződést „*kultúrmisszió*nak” tekintik. Amikor megnevezték a kedvenc műfajaikat - világzene, roma folk, jazz, blues, progresszív-, alternatív zene - majdnem mindenki hozzátette: „*amit a kereskedelmi rádiók nem sugároznak*”.

Kisközösségi rádiók a médiakörnyezetben

A kérdőívek tanúsága szerint a rádiókat üzemeltető közösségek majdnem fele kooperatív, míg negyedük laza kapcsolatot tart fenn a helyi rádiókkal. A mélyinterjúkban jó tapasztalatról, kölcsönös segítségnyújtásról már jóval ritkábban számoltak be. A megkérdezettek szerint a helyi adók – természetesen alaptalanul – konkurenciának tekintik őket, vagy egyszerűen tudomást sem vesznek róluk. Egy másik kérdésre adott válasz azt tükrözi, hogy a rádiók kétharmada soha, alig egyharmaduk ritkán, pár százalékuk pedig gyakran vesz át anyagot helyi, körzeti rádióktól.

A kisközösségi rádiók súlyát azonban sokkal jobban mutatják azok az adatok, amelyek az információk áramlásának ellenkező irányáról számolnak be. Azokról az esetekről van szó, amikor a „nagyok” emelnek be egy ügyet, eseményt a média, sajtóhierarchia egy magasabb szintjére. A kisközösségi rádiók 15 százaléka már felvetett olyan témát, amellyel országos napilap, rádió vagy televízió is foglalkozott. Megyei lapig a 40 százalékuk ért el, míg csupán egytizedük juttatott el egy eseményt vagy témát a helyi média szintjére.

Hallgatók és hallgatottság

A hallgatói aktivitás, mint például a telefonos részvétel az élő műsorokban, a megkérdezettek 45-45 százalékánál ritkán vagy gyakran, míg tíz százalékánál még soha nem fordult elő. Az élő műsorokon kívüli hallgatói visszajelzések (telefon, levél, email) nem jellemzőek. Az előforduló visszajelzéseknek azonban majdnem mindegyike, 95 százaléka pozitív.

A rádiósoknak csupán negyede próbálta meg, hogy valamilyen módszerrel felmérje a hallgatottságát, amelynek növelése érdekében a túlnyomó többségük (81%) önreklámot folytat. A reklámozás mikéntje igen változatos képet mutat, és a hatékonyság mellett a legfontosabb

szempontnak az alacsony költséget tartják. Az önreklám legkedveltebb formái azok, amelyekben az önkéntesek hatékonyan tudnak részt venni.

A rádiók által alkalmazott reklámtípusok (N=17) (több válasz is lehetséges)

Szórólapok	76%
Falragaszok	47%
Hirdetések a helyi lapban	47%
Hirdetések a helyi, körzeti televízióban	18%
Reklámtárgyak	12%
Rendezvényeken szórólap	6%
Matricák	6%
Rádión keresztül	6%
Kitelepülések forgalmas helyre, saját újság	6%
Buszváró-plakát, civil kampány	6%
Riportsorozat a helyi lapban	6%

Technikai feltételek, vételkörzet problémák

A Műsorszolgáltatási Alap által kiírt pályázat a műsorszórás korszerűsítése céljából nagy segítséget nyújt a pályázni képes kisközösségi rádióknak. A lehetőséggel nem élő, forráshiányos közösségek továbbra is adományokból szerzik be a műszaki berendezéseket.

A viszonylag alacsony költségigényű rádiózásnál a legnagyobb problémát az adók alacsony teljesítménye jelenti, ami a földrajzi viszonyoktól függően, eltérő mértékben befolyásolja a vételkörzet nagyságát. Egyes szélsőséges esetekben ez nem éri el a néhány száz métert. Előfordul, hogy a besugárzási tervek ellenére a nagyobb teljesítményű külföldi adók zavarják a kijelölt frekvenciát. A vétel rossz minősége rendkívüli mértékben csökkenti a hallgatottságot és „*teszi értelmetlenné a közösség erőfeszítéseit*”.

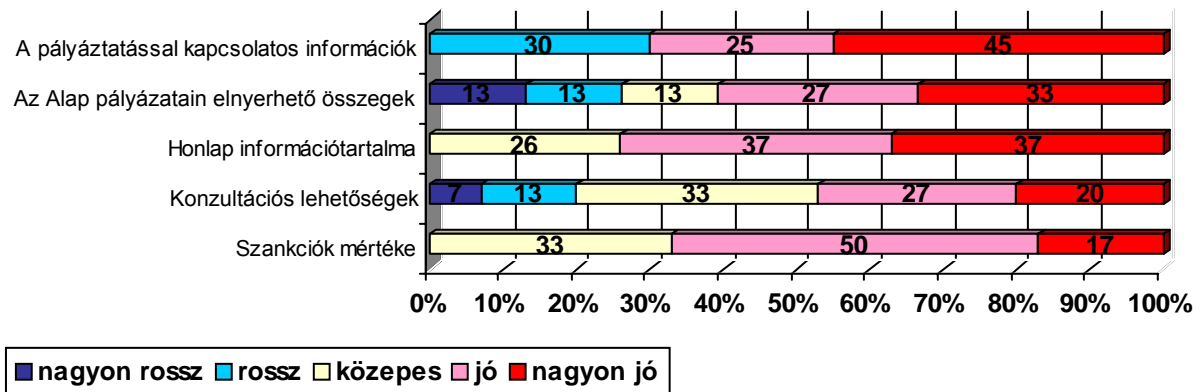
A probléma súlyosságát jelzi, hogy volt olyan kisközösségi rádió, amely a vételkörzet problémái miatt fejezte be a műsorszórást. A kiskörösi „Aroma Rádió – A Roma Rádió” a frekvenciapályázatában meghatározta a város peremén élő roma közösséget. Az adás ennek ellenére csak jó minőségű autórádiókban és viszonylag drága berendezéseken volt élvezhető. Mivel a célközösségben alig rendelkeztek ilyenekkel, a rádió önkéntes munkája értelmetlenné, erőfeszítései hiábavalóvá váltak, és végül beszüntették a sugárzást.

A rossz minőségű vétel ellenére a rádiósok vonakodnak az adó teljesítményének, típusának módosításától, hiszen ebben az esetben ismét egy, a frekvenciakijelölési határozattól újratekdődő, rendkívül hosszú procedúrának kellene alávetniük magukat. Úgy érzik, hogy a

Nemzeti Hírközlési Hatóság nem foglalkozik velük kellő komolysággal, és nem értik, hogy egy nyertes pályázat ellenére miért nem élhetnek azzal a lehetőséggel, ami megilletné őket.

Elégedettségvizsgálat

Végül kíváncsiak voltunk a hatóság és a rádiók kapcsolatára, viszonyára. A rádiósok túlnyomó többsége – 74 százaléka - szerint a „törvényi szabályozás” nem megfelelő a kisközösségi rádiózással kapcsolatban. A ORTT egyéb „szolgáltatásait” pedig a következőképp ítélték meg:

Összegzés

A kisközösségi rádiók a problémáik és nehézségeik megoldása érdekében javaslatokat is megfogalmaztak. (Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy bár az észrevételek és változtatási javaslatok a szféra szereplőinek eltérő – olykor hiányos - háttérismereteiről tesznek tanúbizonyságot, ennek ellenére úgy gondoljuk, nagyon is érdemes minden megállapításukról említést tenni.) A javaslatok legtöbbször a Műsorszolgáltatási Alap pályázati lehetőségeinek bővítéséről szólt: pályázatok olyan szervezetek számára, amelyek képesek a kisközösségi rádiósoknak képzési lehetőséget biztosítani, közösségfejlesztő tréningeket tartani; képzési támogatás a kisközösségi rádiósok egyéni, minőségi továbbképzésére, az általuk megválasztott tanfolyamok keretében; pályázatok a kisközösségi rádiósok számára pályázati tréningeken való részvételre és végül a már meglévő, sikeres eszköztámogatások bővítése. Felmerült az igény az ORTT elvárásait tisztázó ajánlás, állásfoglalás kidolgozására, valamint egy, a kisközösségi rádiókért felelős és tájékoztatást adni tudó személy kinevezésére. Nagyon fontosnak tartották,

hogy az ORTT vegye fel a kapcsolatot az NHH-val, hogy közösen áttekintsék a kisközösségi rádiók vételkörzeti, vételminőségi problémáit. Végül az ORTT a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetével együttműködve fontolja meg - egy esetleges médiatörvény módosítás esetén - a közösségi rádiózás reklámozási lehetőségének eltörlését.

Utóirat:

Ismételten felhívjuk a figyelmet arra a tényre, hogy a felmérés célja a kisközösségi rádiózás valós problémáinak a feltárása volt, ezért a tanulmányban szinte kizárólag a kérdőívek és a mélyinterjúk segítségével szerzett információkra támaszkodtunk, még akkor is, ha azok eltéréseket mutattak a „hivatalos”, a pályázatokban és a műsorszolgáltatási szerződésekben található adatokhoz képest. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy értéktelenek, használhatatlannak tartottuk volna a hatóság adatait, csupán azt, hogy egy feltáró tanulmányban megbízunk a válaszadók és az interjúalanyok őszinteségében.

A lehetséges eltérést jól példázza a kérdőívek alapján kapott potenciális, valamint a műsorszolgáltatási szerződés alapján, a vételkörzet szerint meghatározott hallgatóság nagysága közötti számbeli különbség:

A potenciális hallgatóság száma a kérdőívek, illetve az ORTT adatai alapján

0-500	10%	4%
500-2500	35%	28%
2500-10.000	25%	57%
10.000-25.000	10%	11%
25.000-50.000	15%	-
50.000-	5%	-

A kisközösségi rádiózást lehetővé tevő ORTT határozat (1218/2002. (VII. 23.) szerint: „*A kisközösségi rádiózás célja, hogy lehetővé tegye olyan rádiók működtetését a kistelepüléseken és kisebb közösségekben, amelyekben nem lehetséges egy helyi rádió gazdaságos működtetése, de a helyi közösség igényelné egy neki szóló rádióadó létét, valamint, hogy lehetőséget nyújtson azon intézményeknek, amelyek a rádiózással egy speciális hallgatói kör igényeit elégítenék ki.*”

ORTT 2005 végi nyilvántartása 34 kisközösségi rádiót tartalmazott, a jelenlegi adatok alapján azonban – a szférára jellemző nehézségek ellenére - jelentősen nőtt a számuk, hiszen a médiahatóság honlapja szerint 2007. januárjában már 46 adó működött az országban:

Puskás Tivadar Távközlési Technikum	Cool FM	Budapest
Pánik Kulturális Egyesület	4-SSSS Rádió	Téglás
Istenkúti Közösségért Egyesület	Remete Rádió	Pécs
Média Universalis Alapítvány	Első Pesti Egyetemi Rádió	Budapest
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola	Meliusz Rádió	Debrecen
Óri Alapítvány	Triangulum Rádió	Őriszentpéter
Itt Szeged - Egyesület a Rádióért és a Kultúráért	Itt mi vagyunk! Rádió Mi	Szeged
Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ	Diósgyőr Rádió	Miskolc
Csernai Árpád ev. - Carpak Stúdió	Szóbeszéd Rádió, Mártély	Mártély
Kelet-Nógrádi Ifjúsági Egyesület	Kikelet Rádió	Pásztó
Százhalombattai Ifjúsági Közművelődési Egyesület (SZIKE)	Rádió Egy 100	Százhalombatta
Laczy István	Sirius Rádió Gyömrő	Gyömrő
Pöcök Kulturális Egyesület	ZsebRádió	Halásztelek
Emberkék az Emberért Egyesület	Rákóczi Hírmondó	Rákóczi falva
Felső-Kiskunsági Községi Munkások Egyesülete	Pusztai Rádió	Kunszentmiklós
"Háló" Zámoly Fejlődéséért Egyesület	Vértes Rádió	Zámoly
Kogyilla Zsolt	Berettyó Rádió	Berettyóújfalú
Berzsenyi Dániel Főiskola	Berzsenyi Rádió	Szombathely
Abakusz Kör Közhasznú Egyesület	Abakusz Rádió	Hajdúböszörmény
Nyíregyházi Főiskola Képzési és Továbbképzési Intézet	Campus Rádió	Nyíregyháza
Roma Szakmunkás Egyesület	Rádió Gilvánfa	Gilvánfa
Ágoston Lajos	Rádió X	Hódmezővásárhely
Pécs-Baranyai Origóház Egyesület	Origó Rádió, Mecsekszabolcs	Pécs
Actor Informatikai és Nyomda Kft.	Pont Rádió	Mezőtúr
Napszél Egyesület	Fúzió Rádió	Budapest
Kárász Közhasznú Egyesület	Tisza Rádió	Szeged
Ferjentsik Viola	Rádió Kistarcsa	Kistarcsa
Szabó Sándor Miklós e.v.	Rádió Fűzes	Fűzesabony
Alba Sansz Alapítvány	Rádió Sansz - A lehetőség!	Székesfehérvár
Diák Rádió Kazincbarcika Műsorszolgáltató Bt.	Diák Rádió Kazincbarcika	Kazincbarcika
Ars Longa Alapítvány	Karzat Rádió Sárospatak	Sárospatak
Ars Longa Alapítvány	Domb Rádió Sellye	Sellye
Almási Ákos	Diák Rádió Edelény	Edelény
Kocsis Gyula Levente	Ózdi Diák Rádió	Ózd
Szabó Zsuzsanna Judit	Diák Rádió Szerencs	Szerencs
Sas Zsolt	Rádió Ice	Makó
Avasi Kulturális és Sport Egyesület	Rádió Avas	Miskolc
Csillaghalom Polgári Egylet	Csillaghang Rádió	Budapest
Zöld Rádió Közhasznú Egyesület	Zöld Rádió	Erdőkertes
Moiré Kulturális Egyesület	Periszkóp Rádió	Pécs
Tuska Milán	Rádió Weekend	Tótkomlós
Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola	Sulinfo Rádió, a Szent István Szakképző Iskola Rádiója	Székesfehérvár
Tavirózsa Környezet- és Természetvédő Egyesület	Tavirózsa Rádió	Veresegyház
Benkó Tibor	István Király Rádió	Győr
Szóla Rádió Alapítvány	Szóla Rádió	Debrecen
Kerekes Gábor	Rádió Cell	Cellőmölk

Melléklet

A kérdőív

Rádió neve:

Alapítás éve:

A vételkörzet helye:

A potenciális hallgatóság száma:.....

Társasági forma, amelyben a rádió működik:

- Magánszemély
- Önkormányzati intézmény
- Közhasznú társaság
- Alapítvány
- Közalapítvány
- Egyesület
- Bt.
- Kft.
- Egyéb: (kérem, kiírni).....

A rádió alapításának indoka, motivációja, a műsorszolgáltatás célja:

(több válasz is lehetséges)

- Nemzeti és etnikai kisebbségeknek szóló műsorszolgáltatás
- Kulturális célt vállaló műsorszolgáltatás
- Hátrányos helyzetűeknek szóló műsorszolgáltatás
- Lakóhelyi közösség fórumaként működő műsorszolgáltatás
- Intézményi közösség fórumaként működő műsorszolgáltatás
- Oktatási intézmény, iskolai közösség fórumaként működő műsorszolgáltatás
- A vételkörzetben élő hallgatók tájékoztató, kulturális, állampolgári szükségleteit, igényeit szolgáló műsorszolgáltatás
- Hátrányos helyzetűeknek szóló műsorszolgáltatás
- Helyi társadalom értékeinek megőrzését elősegítő műsorszolgáltatás
- Korosztályi célcsoport igényeit kielégítő műsorszolgáltatás
- Szubkulturális közösség igényeit kielégítő műsorszolgáltatás
- Egyéb: (kérem, kiírni).....

A rádió állandó munkatársainak száma:

Teljes munkaidőben, főállásban:fő

Részmunkaidőben, mellékállásban:fő

A rádió alkalmi munkatársainak száma:fő

Fizetett pozíciók száma összesen:fő

Fizetések összege összesen, kerekítve, havi szinten:Ft

A rádió munkatársainak megoszlása iskolázottság szerint:

Kevesebb, mint 8 osztály:fő
8 általános:fő
Szaktanárképző, szakiskola:fő
Érettségi:fő
Felsőfokú végzettség:fő

A rádió munkatársainak hivatás szerinti megoszlása:

Középiskolai tanuló:fő
Egyetemi, főiskolai hallgató:fő
Tanár:fő
Egyéb szellemi foglalkozású:fő
Műszaki szakember:fő
Munkanélküli:fő
Nyugdíjas:fő
Egyéb:fő

A rádióra milyen munkamegosztás jellemző?

- A munkatársak állandó feladatköröket végeznek
- A munkatársak rotációban dolgoznak
- Vegyes megosztás
- Egyéb

A szerkesztőségi ülések, megbeszélések milyen gyakorisággal zajlanak?

- Naponta
- Hetente többször
- Hetente – két hetente
- Havonta
- Ritkábban, mint havonta
- Nincsenek

A szerkesztőségi ülésekre, megbeszélésekre leginkább jellemző, hogy:

- Csak a szűk műsorkészítői kör részvételével zajlik
- Minden munkatárs számára nyitott
- A hallgatók részvétele is lehetséges

Melyek azok a témák/problémák, amelyek leggyakrabban felvetődnek ezeken a megbeszéléseken?

(több válasz is lehetséges)

- Munkamegosztással kapcsolatos problémák
- Pénzhiány
- Időhiány
- Kevés munkatárs
- Műsorok minősége
- Belső viták
- Szakmai különbségek
- Egyéb: (kérem, kiírni).....

A rádió munkatársai részt vettek-e már valamilyen rádiós képzésen, tréningen?

- Igen
- Nem

A zene/szöveg aránya a műsorfolyamban:

Zene:%

Szöveg:%

A rádió nyelvezete:

- Inkább laza, szleng
- Választékos, igényes
- Vegyes

Van-e az adónak meghatározó zenei stílusa?

- Igen → Milyen:.....
- Nincs

Melyik az az állítás, amelyik a rádióra a reklámok előfordulását illetően a leginkább jellemző?

- A reklámok aránya eléri-e a törvényben megengedett maximumot
- A reklámok aránya valamivel a megengedett kvóta alatt marad
- A reklámok aránya jóval a megengedett kvóta alatt marad
- Eddig nem sikerült reklámozót találni
- A rádiónak nem áll szándékában reklámot sugározni

Az alábbi felsorolásból melyek játszanak szerepet a rádió finanszírozásában, valamint az éves költségvetés hozzávetőlegesen hány százalékát teszik ki:

Hallgatói hozzájárulások, adományok%
Reklámbevételek%
Személyi jövedelemadó 1 százalékának hozzájárulásai%
ORTT Műsorszolgáltatási Alap pályázatai%
Egyéb pályázati pénzek%
Önkormányzati támogatások%
Akciók, rendezvények bevételei%
Egyéb(kérem, kiírni).....%

Hallgatói aktivitás, részvétel az élő műsorokban (betelefonálók):

- Gyakori
- Ritka
- Nincs

Készült-e bármilyen (telefonos vagy kérdőíves) felmérés a rádió hallgatottságáról?

- Igen → Mikor:.....
- Nem

Hallgatói visszajelzés (telefon, levél, email) előfordulása a műsorok kapcsán:

- Gyakori
- Ritka
- Nincs

Amennyiben előfordulnak visszajelzések, ezek:

- Inkább pozitívak
- Inkább negatívak

Tagja-e kisközösségi rádiókat tömörítő egyesületnek, érdekvédelmi szervezetnek?

- Igen —————→ Melyiknek:.....
- Nem

Tagja-e valamelyik nemzetközi rádiós szervezetnek?

- AMARC
- FERL
- Egyéb: (kérem, kiírni).....
- Nem

A rádió más helyi rádióhoz fűződő kapcsolatára leginkább jellemző, hogy:

- Kooperatív
- Konkurál
- Szinte alig van kapcsolat
- Nincs kapcsolat

Átvettek-e már anyagot, helyi, körzeti rádiótól?

- Gyakran
- Ritkán
- Még nem fordult elő

Felvetettek-e már olyan témát, amellyel Önök nyomán foglalkozott:

- Országos rádió, televízió
- Helyi lap
- Megyei lap
- Országos napilap
- Még nem fordult elő

Folytatnak-e önreklámot a hallgatottság növelése érdekében?

- Nem
- Igen —————→ Hogyan?
(több válasz is lehetséges)
- Szórólapokkal
- Falragaszokkal
- Hirdetésekkkel a helyi lapban
- Hirdetésekkkel helyi, körzeti televízióban
- Egyéb: (kérem, kiírni).....

—————→ Az önreklám költsége éves szinten, kerekítve:Ft

Mekkora összegre volt szükségük a rádió elindításához?Ft

Mennyi az ez évi költségvetésük?Ft

Véleménye szerint megfelelő-e a törvényi szabályozás a kisközösségi rádiózással kapcsolatban?

- Igen
- Nem

—————> Melyek azok az elemek, amelyek Ön szerint, feltétlenül változtatásra szorulnak?

.....

.....

.....

.....

A kérdőívet visszaküldő műsorszolgáltatók:

Aroma Rádió Kvalla Gábor, Kiskőrös
Génius Rádió Kogyilla Zsolt, Berettyóújfalu
Fúzió Rádió Napszél Egyesület Budapest
Tisza Rádió Kárász Közhasznú Egyesület, Szeged
Méliusz Rádió Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen
Kútfő Rádió Kútfő Alapítvány, Mélykút
4-SSSS Rádió Pánik Kulturális Egyesület, Téglás
ZsebRádió Pöcök Kulturális Egyesület, Halásztelek
Sirius Rádió Laczy István, Gyömrő
Abakusz Rádió Abakusz Kör Közhasznú Szervezet, Hajdúböszörmény
Rádió X Ágoston Lajos, Hódmezővásárhely
Vértes Rádió "Háló" Zámoly Fejlődéséért Egyesület, Zámoly
Cool FM Puskás Tivadar Távközlési Technikum, Budapest
Első Pesti Egyetemi Rádió Média Universalis Alapítvány, Budapest
Origo Rádió Pécs-Baranyai Origóház Egyesület, Mecskeszabolcs
Remete Rádió Istenkúti Közösségért Egyesület, Pécs
Szóbeszéd Rádió Csernai Árpád, Mártély
Campus Rádió Nyíregyházi Főiskola Képzési és Továbbképzési Intézet, Nyíregyháza
Puszt Rádió Felső-Kiskunsági Közösségi Munkások Egyesülete, Kiskőrös
Berzsényi Rádió Berzsényi Dániel Főiskola, Szombathely
Diák Rádió Kazincbarcika
Zöld Rádió Balázs Péter, Erdőkertes